

รายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐
โรงพยาบาลบ่อเกลือ

๑. ความเป็นมา

ด้วยโรงพยาบาลบ่อเกลือ เป็นหน่วยงานที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๐ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๕๖ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) กำหนดให้ปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและจิตสำนึก ในการรักษาค่าดีศรีความเป็นข้าราชการและความซื่อสัตย์สุจริต ควบคู่กับการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ รวมถึง คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่องมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ได้มีคำสั่งให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐกำหนดมาตรการหรือแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการของหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ ฝัาระวังเพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบ ตามนโยบายคณะรัฐมนตรีได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่องการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล รวมถึงมาตรการกระทรวงสาธารณสุข ๓ป ๑ค (ปลูกจิตสำนึก ป้องกัน ปราบปราม เครือข่าย)

๒. หลักการและเหตุผล

การมีผลประโยชน์ทับซ้อนถือเป็นการทุจริตคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง เนื่องจากการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคล โดยละเมิดต่อกฎหมายหรือจริยธรรมด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจในกระบวนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จนทำให้เกิดการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม จนส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ส่วนรวม และทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน สถาบันและสังคมต้องสูญเสียไป โดยผลประโยชน์ที่สูญเสียไปอาจอยู่ในรูปของผลประโยชน์ทางการเงิน คุณภาพการให้บริการและความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงคุณค่าอื่นๆ ตลอดจนโอกาสในอนาคตตั้งแต่ระดับองค์กรจนถึงระดับสังคม อย่างไรก็ตามผู้ที่จงใจกระทำความผิด อาจจะมีผู้กระทำความผิดโดยไม่เจตนาหรือไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมาก จนนำไปสู่การถูกกล่าวหาหรือเรียนเรื่องทุจริตหรือถูกลงโทษทางอาญา ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interest : COI) เป็นประเด็นปัญหาทางการบริหารภาครัฐในปัจจุบันที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในระดับที่รุนแรงขึ้นและยังสะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาล และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย

การวิเคราะห์ความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารจัดการ และควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่

ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สภาวะการณ์หรือข้อเท็จจริงที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัทหรือผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ส่งผลกระทบต่อ ส่วนรวม ซึ่งอาจกระทำโดยรู้ตัวทั้งเจตนาและไม่เจตนา และมีรูปแบบที่หลายไม่จำกัดอยู่ที่ตัวเงินหรือทรัพย์สิน เท่านั้น หมายความว่ารวมถึงผลประโยชน์อื่นที่ไม่ใช่ตัวเงินหรือทรัพย์สินด้วย

การวิเคราะห์ความเสี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนจึงหมายถึงกระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบ ในการบริหารปัจจัย และควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดเหตุ โอกาส ที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจจะเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนหรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ อันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงการทุจริต กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์หรือสภาวะการณ์ขัดกันของผลประโยชน์มากเท่าใดก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น

● **ประเภทของความเสี่ยงแบ่งเป็น ๔ ด้าน ดังนี้**

๑) **ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk)** คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากกิจกรรมทางการดำเนินงานขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ หรือแผนงาน และนโยบายในการบริหารงาน

๒) **ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk)** คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากความไม่พร้อมในเรื่องงบประมาณการเงินที่ใช้ในการดำเนินการโครงการนั้น ๆ

๓) **ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operation Risk)** คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานทุกๆ ขั้นตอน โดยครอบคลุมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ อุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และบุคลากรในการปฏิบัติงาน

๔) **ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk) หรือ (Event Risk)** คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ หรือกฎหมายที่มีอยู่ไม่เหมาะสมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

● **สาเหตุของการเกิดความเสี่ยง** อาจเกิดจากปัจจัยหลัก ๒ ปัจจัย คือ

๑) **ปัจจัยภายนอก** เช่น นโยบายของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ จริยธรรม คุณภาพของบุคลากร และการเปลี่ยนแปลงระบบงาน ความเชื่อถือได้ของระบบสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง การควบคุมกำกับดูแลไม่ทั่วถึง และการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นต้น

๒) **ปัจจัยภายนอก** เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หรือสภาพการแข่งขัน สภาวะแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง เป็นต้น

๓. การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน(Risk Assessment for Conflict of Interest)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของ ความเสี่ยงต่างๆ เพื่อประเมินโอกาส และผลกระทบของความเสี่ยง ดำเนินการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง(Likelihood)และความรุนแรงของผลกระทบ(Impact)และระดับความเสี่ยง ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพเนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่ไม่สามารถระบุตัวเลขหรือจำนวนเงินที่ ชัดเจนได้

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่าความเสี่ยงหรือโอกาสที่จะเกิดการทุจริตหรือผลประโยชน์ทับซ้อนที่จำเป็นต้องดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงมีดังนี้

เกณฑ์กำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน

- เกณฑ์มาตรฐานระดับโอกาสที่เกิดความเสี่ยง

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	โอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดขึ้นบ้าง
๒	น้อย	โอกาสเกิดขึ้นน้อย
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดขึ้นยาก

○ ผลวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐

ลำดับ ที่	ประเด็นความเสี่ยง	โอกาส	มาตรการป้องกันความเสี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน
๑	การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ	๔	- ส่งเสริมให้มีการปลูกฝังค่านิยม และจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับเจ้าหน้าที่ทุกระดับโดยการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ธรรมภิบาล แก่บุคลากรในโรงพยาบาล และให้ยึดถือและปฏิบัติตามประกาศโรงพยาบาลบอกลือเรื่องนโยบายโรงพยาบาลคุณธรรมอย่างเคร่งครัด
๒	เจ้าหน้าที่ บุคลากรในหน่วยงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ในความรับผิดชอบ ไม่ทราบว่ามีกฎ ระเบียบ กฎหมาย ห้ามไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นกรณีผลประโยชน์ทับซ้อน	๓	- จัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน - จัดประชุม อบรม ประชาสัมพันธ์กฎหมาย กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
๓	การนำรถยนต์ราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัว	๒	- มีการควบคุมการใช้งานโดยการทำบันทึกขออนุญาตใช้รถ และการบันทึกการใช้รถอย่างเคร่งครัด และมีการรายงานการใช้รถทุกครั้ง
๔	การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดเบียนเวลาราชการ/งานโดยรวมของหน่วยงาน	๒	- ส่งเสริมให้มีการปลูกฝังค่านิยม และจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับเจ้าหน้าที่ทุกระดับ - การรับฝากงานทุกครั้งต้องมีการบันทึกลงสมุดคุมฝากงาน
๕	การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในโรงพยาบาล	๑	- เปิดโอกาสให้บุคลากร หรือประชาชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง, การดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ของโรงพยาบาล
๖	การขาดจิตสำนึกในการเสริมสร้างสังคมแห่งคุณธรรม	๓	- ส่งเสริมให้มีการบริหารราชการตามหลักธรรมภิบาล - จัดกิจกรรมเพื่อให้บุคลากรภายในหน่วยงานตระหนักถึงความสำคัญในการต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ

๕. แนวทางป้องกันการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

๕.๑ ปรับปรุงนโยบาย มาตรการให้รัดกุม ชัดเจน ลดโอกาสที่จะใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตน

๕.๒ สังเกต ประเมินพฤติกรรมความเสี่ยงต่อการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างมีระบบในกรณีที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิด การจัดตั้งกลุ่มเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานภายในหน่วยงาน เป็นต้น

๕.๓ มีระบบพิจารณาคัดเลือกผู้ทำหน้าที่ดูแลและตรวจสอบเรื่องการเงินของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ เพื่อสังเกตความผิดปกติทางการเงินของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน เช่น การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินหรือการกู้ยืมเงินนอกระบบ หรือพฤติกรรมร้ายรายผิดปกติ

๕.๔ ทำการสำรวจทัศนคติของประชาชน หรือผู้มารับบริการ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานและโอกาสที่จะเกิดการคอร์รัปชัน